

Bedrijfsopvolging binnen de familie: over schenkbelasting en vrijstellingen

Bij een schenking van een onderneming aan een familielid komt onherroepelijk de fiscus kijken. Gelukkig kent het successierecht sinds 2010 ruime vrijstellingen. Die verzachten de financiële pijn en vergroten de kans op een succesvolle bedrijfsvoortzetting. Register Valuator en fiscaal econoom Sander Schilder legt uit hoe de schenkbelasting wordt berekend.

Wie door een schenking binnen de familie ondernemingsvermogen krijgt en de onderneming voortzet, kan gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR). In dat geval is minder schenkbelasting verschuldigd dan gebruikelijk in het successierecht. Bij de berekening van de verschuldigde belasting is de waarde die in het economische verkeer aan de onderneming wordt toegekend het uitgangspunt. Die waarde wordt bepaald alsof de onderneming wordt voortgezet (goingconcernwaarde), maar bedraagt ten minste de liquidatiewaarde.

Hogere liquidatiewaarde

In de praktijk is de goingconcernwaarde van een onderneming meestal hoger dan de liquidatiewaarde. In sommige gevallen is de situatie omgekeerd. Dit komt met name voor in de agrarische sector en de visserij. In deze sectoren zijn de exploitatie-opbrengsten vaak relatief laag, terwijl men wel over een enorm kapitaal beschikt in de vorm van landerijen, productierechten of de sloopwaarde.

De fiscus preferert DCF

In het belastingbesluit van 17 januari 2013 is vastgelegd hoe de goingconcernwaarde berekend moet worden. Een deel van dit besluit is op 16 november 2015 geactualiseerd. De oorspronkelijk passage vermeldt dat de onderneming moest worden gewaardeerd tegen de "intrinsieke waarde, waarop vervolgens een correctie kan worden aangebracht wegens over- of onderrentabiliteit". In het geactualiseerde besluit is die passage verwijderd. Kennelijk acht de fiscus uitsluitend nog waardering op basis van de DCF-methode wenselijk, terwijl de DCF-methode in het vorige besluit alleen als keuzemogelijkheid was opgenomen. Uit interne bronnen is mij bekend dat dit ook de gewenste aanpak is bij vooroverleg ten aanzien van de waardering van de onderneming, ongeacht de sector.

Voorwaardelijke vrijstellingen

Om de (voorwaardelijke!) belastingvrijstelling van de BOR te kunnen benutten is ook de liquidatiewaarde van belang. De vrijstelling bedraagt € 1.063.479 (bedrag 2017) en 83% vrijstelling over alles daarboven. Hierbij gelden onder andere de voorwaarden dat de schenker de onderneming ten minste vijf jaar heeft gedreven en de verkrijger de onderneming nog ten minste vijf jaar voortzet. Als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde geldt nog een aanvullende vrijstelling voor het verschil tussen beide waarden. Feitelijk komt het er dan op neer dat voor de berekening van de fiscale vrijstelling uitgegaan mag worden van de lagere goingconcernwaarde.

De BOR en het waarderingsrapport

De fiscaal gunstige BOR-regeling kent, ik zei het al, voorwaarden. De verkrijger moet de onderneming bijvoorbeeld vijf jaar lang ongewijzigd voortzetten. Zelfs als de onderneming binnen die termijn door een faillissement wordt gestaakt, wordt de gehele vrijstelling teruggenomen en volgt alsnog belastingheffing over de volle verkrijging. Bij de overdracht van een onderneming in het kader van de BOR is het dan ook van belang om een waarderingsrapport op te stellen dat –als de liquidatiewaarde hoger is dan de goingconcernwaarde – beide waarden vermeldt. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden van de BOR dan is de hogere liquidatiewaarde immers bepalend voor de hoogte van de alsnog te heffen schenkbelasting.

drs. Sander Schilder FM RV
Santax Fiscaal Economen, Volendam

EEN VOORBEELD

In dit voorbeeld gaan we uit van een fictieve onderneming met een liquidatiewaarde van € 5 miljoen en een goingconcernwaarde van € 3 miljoen.

Verkrijging	€ 5.000.000
Af:	
100% vrijstelling verschil liquidatiewaarde € 5 miljoen -/ - lagere goingconcernwaarde € 3 miljoen	€ 2.000.000
100%-vrijstelling van (afgerond) € 1 miljoen vrijstelling*	€ 1.000.000
83% vrijstelling van saldo	€ 1.660.000
Totaal voorwaardelijke vrijstelling:	€ 4.660.000
Belaste verkrijging:	€ 340.000

* Werkelijke vrijstelling 2017 bedraagt € 1.063.479